

סימן פד

טעמי האיסור לדבר במייקראפאן בשבת וירי

י"ד מנ"א תשכ"ט.

מע"כ ידידי מהר"ר יצחק סידעלסקי שליט"א.

בדבר לדבר בשבת ע"י מייקראפאן פשוט שאסור וכבר פרסמו אגודת הרבנים שהוא אסור, ואי שאיכא אינשי שלא ידוע להם הטעמים מחוייבים לשבת לתוראת חכמים, ואותן שהקלו לא עשו כהוגן אף אם הם רבנים ואף אם אומרים שהם גדולים בתורה.

ואבאר בקיצור את הטעמים שהם שנים שיש בהם חשש איסור מדאורייתא ושנים שהם איסורים דאב"מ (מדרבנן, א) דיש לידע שקול הנשמע מהמייקראפאן איננו קול האדם עצמו אלא כשמדבר נעשה רוח של הברותיו שם ומה שנשמע הוא קול התבורה, והוא חשש איסור דאורייתא במה שבדבריו נעשה רשם בא"י.

מקום בהמייקראפאן, ואף שאין זה כתיבה שאינם אותיות יש עכ"פ איזה חשש מלאכה מאחר שנתחדש איזה דבר שע"י נשמע קול רם ומרחוק אולי מכה בפטיש וא"י בונה, וצריך לעיין בברור איזה מלאכה, עכ"פ טעם זה הוא לחוש לאיסור דאורייתא, אף שלא ברור האיסור.

(ב) שלפי מדת הקול נגדל תוצאת כח העלעקטרי ונמצא שבדבורו הוא מגדיל ומקטין את העלעקטרי ורואין זה בחוש כשמחברין עוד מכונה בחשמל המודד הדבור בהמייקראפאן למי שרוצה להשוות את קולי שלכן אף כשלא מחברין מכונה כזו יודעין אנחנו שמתמש בדבורו בהעלעקטרי יותר ממה שהמייקראפאן בחבורו משתמש בעצמו בלא דבורו, וכשמדבר בקול רם משתמש בעוד יותר, והשתמשות בכחות העלעקטרי יש חשש איסור דאורייתא אף בלא הבערה ויש לעיין בזה טובא למעשה.

(ג) כיון שבחול הדרך לחבר המייקראפאן להעלעקטרי רק בשעה שצריכין לדבר ולא קודם, לכ אף אם לא היה שום איסור בעצם הדבור אסור זה מדרבנן מהא שאסרו ליתן חטין לתוך ריחים של מים בע"כ אלא כדי שיטחנו בשבת כדאייתא בשבת דף י"ח, ומפרש בב"י ס"ס של"ח ד"ה כתב האגור שמטעם זה היה די למיסר להכין ולערוד זוג המקשקש לשעות עשרי די משקלות, (שהם הוייגערס הגדולים שהיו בדורינו הקודמים ובלדותנו השתמשו עוד בהרבה בהם בזייגערס כאלו), אבל כיון שאף בימי החול רגילה לתקנו על יום שלם מותר גם בע"כ שאין לגזור שם יאמרו שעתה בשבת העריך אותו כיון שבכל יום מכידי מיום שעבר, הרי מפורש שאם אין עושין כן בה"א אסור, ולכן כיון דבימי החול מחברין את המייקראפאן רק כצריך לדבר, אסור לחברו בע"כ על כל חשבה.

שוחחן בחמה וכדומה ולא הוזכר שם חשד בגמ' אלא רש"י כתב שיחשדוהו שכנסן בדף קמ"ז ע"ב לטעם על המ"ע אבל לא שהחשד הוא האיסור, הוא נמך רק מדרבנן אבל היכא שאמר בגמ' מפני החשד הוא מדאורייתא מאיסור והייתם נקיים מישראל ומהא דפאה ולכן א"צ גדר אחר להאיסור דזה עצמו הוא האיסור ולפ"ז אין שייך תירוצך. ולכן הנכון לפרש כדבארתי שהשנים יהיו בכל הדרך ותרי לא חשידי.

ובאורך בהלמודים דר"א בדף קל"א הוא נכון, וצריך להוסיף קצת דזה דאי שהכלל לקולא ולחומרא לחומרא אוליגן הוא בכל הלמודים אף שבגמ' נאמר בהיקש אבל כן הוא בג"ש וכן יהיה בשני ג"ש שאינן מופנים שחד לקולא וחד לחומרא אבל באם מה מצינו הוא לחומרא וג"ש שמופנה מצד אחד הוא לקולא אף ששוין לענין שבשניהם משיבין כשיש להשיב מ"מ כוונתך עדיפא שאף לקולא אוליגן בתרה ואולי זהו כוונתך. ובאורך בחלוק התוס' מכיבוד וכן לתרץ הגימגום דברש"י הוא נכון.

הנני אביד אהבך בל"ג ומצפה לראות גדולות ממך,

משה פיינשטיין

סימן פג

שימוש במד-קול בשבת, ותקיעת שופר במייקראפאן

בע"ה

עש"ק שפטים ג' אלו תשי"ג

מע"כ ידידי הרב"ג מהר"ר ניסן וואקסמאן שליט"א. והנה בדבר המכונה סאונדמיטטער המודד הקול שאינה דבוקה לעלעקטרי אלא ע"י באטעריס של עצמה חקתי אודותה אצל חתני הרמ"ד טענדלער אשר ידוע אותה ואמר כי אינה מגבהת ומשנית הקול ואין שם חשש אש וכדומה משאר מלאכות ולכן איננו רואים בזה איסור להשתמש בה, אם אינה עלולה להתקלקל וקלה לתקן שאין יש חשש שמא יתקן.

ובדבר לתקוע שופר אצל מייקראפאן איננו רואים בזה היתר דהטעמים שאסרנו מייקראפאן בשבת הוא גם ביום טוב ולכן אין לתקוע לפני המייקראפאן ואם יש חולים שרוצים לשמוע שופר צריך לתקוע לפניהם במקום ששיכבים. ואקוה כשחתנו הנכבד ג"י יאמר למנהלי המושב וקנים שאסור ישמעו לקולו ולא יכפוהו לתקוע במייקראפאן.

ידידו,

משה פיינשטיין